

Innledning

Bymarka eller Trondheim Bymark er opprinnelig den delen av marka som tilhørte gamle Trondheim kommune. De andre kommunene som gikk inn i Trondheim kommune ved sammenslåingen i 1963 hadde også sine markaområder: Strindamarka, Tillermarka, Leinstrandmarka og Bynesmarka. Trondheim Bymark brukes fortsatt om den opprinnelige Bymarka, mens Bymarka som begrep i dag omfatter hele skogområdet mellom Trondheim og Byneset.

Det har vært bosetting i Bymarka siden jernalderen, men særlig fra 1500-tallet er det etablert mange gårder, sætre og boplasser i området. Dette i tillegg til gruvedrift, torvdrift, møllebruk og annen aktivitet. I andre halvdel av 1700-tallet var det så mye aktivitet i Trondheim Bymark at området var helt avskoget, og overbeite hindret at ny skog vokste til. På slutten av 1800-tallet igangsatte derfor Johannes Schiøtz og Kristian Elster en omfattende replanting av marka.

På 1900-tallet, etterhvert som Bymarka ble fraflyttet, har Trondheim kommune kjøpt opp flere av eiendommene i marka for å sikre drikkevannskildene og senere friluftslivet i marka.

I dag regnes Bymarka som Trondheims størstue med over ca. 120 km skiløyper vinterstid, åtte utfartshytter og et nettverk av merkede stier.

Kilder

Informasjonen i lista nedenfor er for det meste hentet fra følgende kilder:

- Boka ”På tur i Bymarka” av Karl H. og Haakon Brox. Boka ”Bymarka - 50 vann og turopplevelse” av Jon Arne Madsø.
- Strinda historielag sitt Wikistrinda
- Wikipedia
- Byåsen historielag.

Bøkene til Brox og Madsø er absolutt verdt å skaffe seg hvis du vil lære mer om Bymarka.

Sæter eller seter?

I vanlig tekst er det vanligst å se at ”seter” skrives med E. Det er imidlertid gjennomført at stedsnavn med ”seter” på kart i Trondheim staves med Æ og i bestemt form. Altså Fjellsætra og Sommersætra, selv om disse stedene ofte er omtalt som Fjellseter og Sommerseter i annen tekst. Vegen opp til Skistua heter likevel offisielt Fjellseterveien.

For å være konsekvent har vi valgt å stove ordet sæter med Æ i teksten nedenfor, selv om ordet ikke inngår som del av et stedsnavn.

Historiske steder i Bymarka

Akebakken

Aking ned den nye Fjeldsæterchausséen (ferdig 1898) ble raskt en populær vinteraktivitet. Men pga. konflikter med biltrafikken og uorganisert aking, ønsket Trondheim akeklubb (stiftet i 1915) seg en egen bakke. Denne ble planlagt før krigen, men byggingen kom ikke i gang før etter.

Den nye bakken ble innviet i 1955 og gikk fra Studenthytta til Tunga, men den ble i praksis aldri helt ferdig. Kun den øverste delen ble ansett som godt nok til konkurranser. Bakken var ved siden av Korketrekkeren utenfor Oslo de eneste konkurransebakkene i Norge. Men interessen for aking dabbet fort av etter krigen og bakken er i dag best egnet som tursti.

Arstadytta

Se Schølberghytta

Baklia og Baklidammen (E9-10)

Her har det vært bosetting allerede i jernalderen, og således en av de eldste boplassene i Bymarka. Men stedet ble lagt øde under svartedauden, men har vært bosatt igjen fra 1661 under navnet Petersaunet. På flybilder fra 1957 står det fortsatt bygninger igjen på plassen.

I 1898–1900 ble Baklidammen etablert i forbindelse med fornyingen av Trondheims vannforsyning og senere påbygget i 1910–1911. I dag er det parkeringsplass ved dammen og dammen gjennomgikk i 2021 en omfattende renovering.

Bangvollen (G7)

Denne sætra ble etablert i 1790-årene av Carsten Gerhard Bang. Ukjent hvor lenge den var i drift, men det er i dag svært lite rester igjen å finne av den.

Benbergtrøa (K8)

Også kjent som Dorotheas Minde, var et småbruk skilt ut fra Benberg rundt 1860. Låven sto til 1960, og i dag står det et nytt bolighus der

våningshusene lå.

Bergskaret(I4)

Den gamle vegen mellom Byneset og Trondheim gikk igjennom Bergskaret. Ikke minst var den mye i bruk av bøndene på Byneset for å komme til møllene i Marka for å få malt kornet.

Det trangeste punktet i skaret har også navnet Skansen, hvilket kan tyde på at det har vært et forsvarsanlegg her. I så fall stammer dette fra borgerkrigstiden i andre halvdel av1100-tallet.

Ved Skansen er det også en boplass av nyere dato med navn Bergskaret og det finnes fortsatt synlige rester etter husene her.

Bergskarvegen (I4)

Denne vegen har vært en viktig ferdselsåre, dels som adkomstveg til sætrene som ligger i lia på østsiden av skaret, men ikke minst for adkomst til mølla ved Marka.

Bjørkhylla (I5)

Raste plass med en liten gapahuk bygget av Knut Holmen og Ole Skånøy i 1990.

Blomstertjønnna (E6)

Tjernet ble etablert i 1895 som vannkilde til Skistua.

Blyberget (D11)

Her ble det anlagt hoppbakke mot slutten av 1800-tallet og under landsrennet i 1892 satte Gustav Bye verdensrekord her med et hopp på 30 m. I 1899 ble det årlige rennet her flyttet til Gråkallen pga. snømangel, hvor det gikk under navnet Gråkallrennet

Senere er det anlagt en liten alpinbakke her, og noen lyktestolper står fortsatt igjen etter dette.

Brannberget plass (H2)

Husmannsplass, også kjent som Kvisetbakken, kjent tilbake fra omlag 1750. Fraflyttet omkring 1840. Plasseringen i kartet er noe usikker.

Brennevinsdiket (G8)

Brennevinsdiket eller bare Diket er i dag en liten parkeringsplass, men har antagelig sitt navn fra den tiden folk og hester på veg til eller fra Byneset tok seg en hvil med en dram her.

Navnet kan kanskje også ha sitt opphav fra Trondhjæms Brændevinssamlag som ga støtte til mange av hytteprosjektene i Bymarka.

Brushytta

Beliggenheten til serveringsstedet er ikke markert i kartet, men det lå ved i Fjellseterveien rett ovenfor Storsvingen i 1915–1935.

Brynsætra (H5)

Opprinnelig en sæter under Berg Torgerstu på Byneset og het derfor opprinnelig Torgerstusætra. Sætra ble i 1902 kjøpt av brigadelege Halfdan Bryn og bærer i dag navnet Brynsætra. I dag er sætra fritidsbolig og er fortsatt eid av Bryn-familien.

Bråvollen (J5)

Utmarksbeite til Brå-gårdene på Byneset. Det har sannsynligvis ikke vært bebyggelse der.

BSK-hytta (E11)

Klubbhytta til Byaasen Skiklub. Dagens hytte ble bygget i 2002 da den gamle brant ned året før.

Bymarkas vindu (E11)

“Vinduet” var opprinnelig en utsiktsglenne som ble hugget ut omkring 1960. Ved glenna i Fjellseterveien stod det et lite skilt med teksten “Bymarkens vindu”.

Skiltet forsvant etter hvert, men i 1972 tok noen orienteringsløpere initiativ til å sette opp et vindu i veikanten. Dette for å opprettholde oppmerksomheten rundt denne lille severdigheten. Senere ble vinduet tatt ned og erstattet av et nytt i 1999, og selve glenna ble igjen gjort mer åpen etter gjengroing.

Byasætra (C5)

I dette området har det vært to til tre sætre. Sannsynligvis er de knyttet til gårdene By og Litl-By ved Rye på Byneset. Det står igjen et hus på

Litjbysetra, men det er i svært dårlig forfatning.

Byåsbakken (E10)

Hoppbakken ble opprinnelig bygget i 1916, og i 1962 hadde den et K-punkt på 39 m. I 1999 ble den modernisert med nytt stillas og bakkeprofil og har nå en bakkerekord på over 50 m.

Dalasætra (G5)

Opprinnelig gårdsbruk fra 1792 som opprinnelig het Skjelbredalen, og i en periode ble brukt som sæter. Bebodd til 1918 da gården brant ned.

Damernes fallgrube

Humoristisk navn på den bratteste bakken i Gamle Skivei (E8), omtrent midtveis mellom Tunga og Fjellsætra. Navnet stammer fra omkring 1890 da Trondhjems Skiklub brukte husene på Fjellsætra som samlingslokale, og de kjørte ned igjen denne løypa med fakler som hadde en tendens til å slokne når farten ble for stor.

Det er nok langt fra bare damer som har falt i denne bakken.

Damhaugen (B8)

Her har det vært kornmøller så tidlig som på slutten av 1600-tallet. Dagens hus stammer fra slutten av 1800-tallet da det fungerte som damvokterbolig for Holstdammen og de andre dammene i området.

I dag er det Trolla IL som disponerer huset og det er servering her i helgene vinterstid.

Dreiers minne (C8)

Da Henrik Dreier kom tilbake fra Amerika for å besøke sin mor på 1930-tallet ble han så forelsket i Bymarka at han ble boende og bygde denne hytta. Etter Dreiers død i 1962 ble hytta oppdaget og i en periode brukt av noen speidere. Siden har den forfalt, men i 1990-1992 ble hytta restaurert og har siden vært et populært turmål i Bymarka.

Døvehytta, Granly (F8)

Hytta eies av Trondheim Døves Idrettslag og brukes til arrangementer og utflukter. Den har 23 sengeplasser.

Einbakken (E2)

Husmannsplass fra omlag 1820, og som fortsatt er bebodd

Elgsethytta (E4)

Serveringshytte som sto ferdig i 1959 og var bygget som et alternativ til Skistua som da var forbeholdt medlemmer av Trondhjems Skiklub.

Det har vært debatt om hyttas navn egentlig har noe å gjøre med Elsetheia å gjøre, etter gården Elset på Byneset. Men Eivind Høggård som var initiativtaker til å få bygget hytta, brukte selv navnet Elgsetheia om heia, og på noen eldre kart er gården på Byneset også skrevet Elgset.

Elsterparken (C11)

Skogområde oppkalt etter Kristian Elster som var forstmesterassistent i Trondheim på slutten av 1800-tallet, og som sto for mye av det praktiske arbeidet med replantingen av Bymarka som Johannes Schiøtz satte i gang etter avskogingen.

Ernst Andreas Tønseth, minnesmerke (G6)

Ski- og friluftspioner i Bymarka som døde i båten mens han var ute å fisket på Skjelbreia.

Ferista (E10)

Da Bymarka brukes til sauebeite sommerstid er det satt opp en ferist i Fjellseterveien, rett ovenfor Byåsen Butikkssenter. Denne har igjen gitt navn til parkeringsplassen som ligger rett innenfor.

Fjellsæterbakken (E7)

Privat hoppbakke ved Fjellsætra som ble bygget i 1925, men overtatt og utvidet til K40 av Spkl. Freidig i 1929. Bakken ble brukt frem til ca. 1953 og etterhvert revet i 1957.

Fjellsætra (E7)

Opprinnelig lå det en sæter her med navnet Kampervoll. Mot slutten av 1800-tallet ble stedet et populært skimål og samlingssted for byens innbyggere. I 1899 ble Fjeldsæter Sanatorium for tuberkuløse åpnet her. Men i 1912 ble sanatoriet gjort om til hotell, og allerede i 1917 brant det ned. På sanatoriet ble det anlagt et serveringssted, Sporten, som brant i 1946. Stedet der disse bygningene stod, er i dag parkeringsplass.

I dag står det et sportskapell på Fjellsætra som sto ferdig i 1933, samt

Fjellstua som opprinnelig var direktørboligen til Fjeldsæter Turisthotell, men som nå er klubbhytta til Spkl. Freidig.

Flåtavollen (K8)

Sætra tilhørte sannsynlig gården Skjetlein Flåtten som i dag er en del av Skjetlein landbrukshøgskole.

Franslykkja (F7)

Boplass, sannsynligvis fra tidlig 1700-tallet, men fra 1951 sæter til Sluppen gård. Nedlagt i 1862 og i dag er det bare tett granskog og noen små gressletter på stedet.

Frøset (H8)

Gården er kjent i alle fall fra 1600-tallet, kanskje har det bodd folk her allerede i vikingtiden. Gården ble kjøpt opp av Trondheim kommune i 1912 og ble da nedlagt for å beskytte Leirsjøen som da ble brukt som drikkevannskilde. Gården ble brukt i forbindelse med kommunens skogsdrift.

I 2005 ble gården solgt til Dronning Mauds Minne til bruk i opplæringen av førskolelærere i friluftsliv.

Gamle Bynesvei (D5-6)

Går opprinnelig helt fra Sverresborg-området og over til Byneset. I dag er det bare delen vestover fra Tømmerdalen som står i sin "opprinnelige" forfatning og som assosieres med navnet. Veien mistet sin betydning da veggen langs fjorden sto ferdig i 1920-årene.

Gamle Lianvei (F10)

Denne veggen er anlagt som kjørevei i 1846 og var den opprinnelige hovedadkomsten til Lian. I dag er den kun farbar til fots.

Gamle Skivei (E8)

Den første kjørbare veien opp til Fjellsætra ble bygd fra Tunga gård i 1888 av Trondhjems Turistforening. Dette var ikke stort mer enn en bred sti og dekket ikke behovet for en moderne vei opp til det planlagte Fjellseter Sanatorium som åpnet i 1899. Veggen var svært nedslitt etter at materialene til byggingen av Skistua ble transportert på veggen høsten 1895. Etter at den nye veien til Skistua ble åpnet i 1898, ble gammelveien tatt i bruk som turvei og fikk snart navnet Skiveien.

Gammelvollen (K7)

Tidligere sæter under Skjefstad. Datering ukjent.

Granåsen (I9)

Den første hoppbakken her ble innviet i 1940 og i åpningsrennet satte Birger Rud bakkerekord med 56 m. Til NM i 1970 ble den største hoppbakken nytegnert av karttegnerens farfar. Siden har det vært bygget og revet flere bakker her, og etterhvert har Granåsen blitt tyngdepunktet for nesten all hoppaktivitet i Trondheim.

I 1990 ble det etablert et langrennsstadion som ble oppgradert til VM i 1997, og senere en anlegget utvidet med skiskytteranlegg. Det har vært arrangert verdenscup jevnlig her i både hopp, langrenn og kombinert, i tillegg til en verdenscup i skiskyting og VM i orientering.

Til VM i 1997, ble det satt opp en serveringshytte, Sparebankhytta, og den store parkeringsplassen nedenfor anlegget er blitt byens mest populære utgangspunkt for skiturer vintertid.

Langrennsløypene har stadig vært lagt om, og løypene fikk etterhvert både belysning og asfalt for rullerkitrening. Det er nå sammenhengende lysløype fra Saupstad skisenter via Granåsen til Nilsbyen skisenter.

Fram til VM 2025 skal anlegget igjen oppgraderes med nytt hopp-anlegg og ny langrennsstadion.

Gruva (I2)

Husmannsplass som var bebodd til 1890.

Grønlia (G6)

Opprinnelig var Grønlia en av Bymarkas mange utmarksslåtter, og det var ikke før på 1790-tallet at eiendommen ble festet og det ble bygd en gård på stedet. Av hensyn til skogreisningen ble ikke festet fornyet i 1895, og etter dette har Grønlia fungert som serveringssted.

Ovenfor hytta er det reist en minnesmerke over Ingeborg Solberg, eller "Ingeborg på Grønlia". Da Trondheim kommune innløste eiendommen i 1925 fikk Ingeborg bosette seg på stedet mot at hun holdt stedet åpent med servering for turfolk. Hun fikk Kongens fortjenestemedalje i

1856 og ble boende på Grønlia til hun døde i 1962, 88 år gammel.

Gråkallbakken (E6)

Navnet på flere hoppbakker i området mellom Skistua og Vintervannet. Den første bakken stammer fra 1899 med innvielsen av Gråkallrennet. Den siste og største bakken i Gråkallen ble brukt frem til 1964 og bakkerekorden ble satt av Anders Woldseth er på 75,5 m.

Gråkallbanen (F10)

Den opprinnelige kongstanken med Gråkallbanen var å bygge den helt til turisthotellet på Fjellsætra, men da turisthotellet brant ned og det heller ikke var økonomi til en slik utvidelse kom den aldri lengre enn til Lian.

En del av banens formål har uansett vært å bringe folk ut i marka. Banen sto ferdig til Munkvoll i 1924 og året etter ble den forlenget til Uгла. I den forbindelse ble det bygget et gjestgiveri på Uгла. Da dette brant ned ble forsikringssummen brukt for å bygge et nytt utfartssted på Lian som lå lenger inn i marka. Til å begynne med var det bare en gangveg fra endestasjonen til Lian, men i 1933 var banen forlenget til Lian hvor den snur i dag.

Gråkallen leir

Opprinnelig var det en tysk radiostasjon her som ble overtatt av forsvarret etter krigen. Luftforvaret bygget radarstasjonen på 1950-tallet som nå er kjent som Gråkallen leir eller Lille Gråkallen leir. Anlegget besto av to radarkupler på toppen av Gråkallen med operasjonssentral inne i fjellet, mens kaserner og administrasjon ligger på Lille Gråkallen ovenfor Skistua. Karttegneren avtjente forøvrig deler av sin verneplikt her i 1987.

I 2003 ble leiren nedlagt og overtatt av Heimevernet. Den sørvestligste kuppelen, som opprinnelig var en ballong holdt oppe av lufttrykket ble ødelagt av en vinterstorm i 2014, og det er i dag bare én kuppel igjen.

Gråkallen skisenter

Alpinanlegget som også er kjent under navne «Kleiva» drives på natursnø av Trondhjems skiklub. Skitrekket har sannsynligvis blitt etablert rundt 1950, men på flybilder fra 1947 er hovedtraséen ned til Vintervannet etablert. Det samme gjelder en utforløype som gikk ned til Kobberdammen, men denne er nå gjengrodd.

I de senere årene har det vært fremlagt planer om å utvide anlegget med bakker nedover mot Kobberdammen. Forslagene har vakt mye harme og debatt i avisspaltene, men foreløpig er usikkert om planene vil bli realisert.

Gråkallhytta

I 1888 overtok turistforeningen en hytte brukt til Trøndelagsutstillingen året før. Det var ei enkel hytte som ble reist nær toppen av Gråkallen, og hytta ble raskt et populært turmål, og i 1991 ble det satt opp et kjøkken ved siden av hytta og en vertinne ble ansatt i sommermånedene for å selge drikke og enkle matretter.

På grunn av anstrengt økonomi inngikk turistforeningen en avtale med kommunen i 1920 som innebar at kommunen overtok og besørget driften av hytta, men at turistforeningen besørget vedlikeholdet.

Hytta sto til 1942 da den ble revet av tyskerne.

Halsetsætra

Ikke markert i kartet da nøyaktig plassering er ukjent, men skal ha ligget et sted mellom Stykket og Solemsåsen.

Havsteinsætra (G8)

Sæter under gården Havstein. Ukjent når den ble nedlagt. Det står en dag ei hytte på stedet.

Heistua (E5)

Hytta tilhører Norsk Folkehjelp og ble bygget i 1946.

Helkansætra (D9)

Sætra er oppkalt etter Andreas Jensen Helkand på Nordre Selsbak som brukte stedet som sæter på 1600-tallet. I dag er det kommunen som eier stedet som siden 1956 har vært disponert av Trondheim krets av Norges Speiderforbund.

Henriksåsen (F6)

Foruten selve åsen sør for Vintervatnet er navnet også knyttet til lysløypa som en gang gikk over åsen og dertil parkeringsplassen sør for Fjellseterveien nedenfor Skistua. Sistnevnte er også kjent under navnet

”Lokket” eller ”Kumløkket”.

Herlofsonløypa (F9)

Gammel skiløype fra toppen av Solemsåsen ned til trikkestasjonen som er oppkalt etter løypa. Traséen er oppkalt etter tannlege Nicolai Benjamin Herlofson og er fortsatt synlig i dag, men det kjøres ingen skiløype der lenger. Den bratteste bakken i Herlofsonløypa kalles Himmelvippen.

Navnet Herlofsonløypa er i dag mest knyttet til trikkestasjonen og bebyggelsen rundt.

Himmelvippen

Se Herlofsonløypa.

Holstvollen (A7)

Her lå det opprinnelig to plasser under navnet Myra. I 1720-årene overtok rådmann Lorentz Hansen Holst stedet. Han bygget ny gård på den ene plassen, demmet opp vannet og anla sagbruk i området. Holstvollen har hatt mange eiere opp gjennom tidene, men ble til slutt overtatt av kommunen i 1971.

Kommunen maktet imidlertid ikke å vedlikeholde bygningsmassen, og heller ingen ideelle organisasjoner var interessert i å bruke stedet. Dermed ble gården revet i 2017. I dag er plassen et fint friluftsområde med gapahuk og bål plass.

Huldreheimen (I3)

Hytte ved Bergskaret bygget av 1936 av Johan Berg fra Østre Rønningen.

Høgåsen (I9)

Hoppbakke ved Granåsen med røtter tilbake til 1925. Bakken har vært i bruk frem til tidlig på 1990-tallet, men har siden forfalt og grodd igjen. Nå er alle bakkene i området samlet, utenom de to storbakkene, der de opprinnelige Granåsen-bakkene lå.

Ingeborg Solberg

Se Grønlia.

Instruktørbakken

Alpinbakken på Gråkallen er veldig bratt og lite egnet for nybegynnere. Derfor ble det nok anlagt en mindre og flatere bakke på nordsiden av Lille Gråkallen. Bakken er fortsatt i drift og promoteres nå under navnet Gråkallparken.

Johannes Schiøtz, bauta (C11)

Forstmester i Trondheim som tok initiativ til gjenplantingen av Bymarka etter avskogingen på slutten av 1800-tallet. Se også Elsterparken.

Jelleintrøa (K8)

Gård fra tidlig 1700-tall som også har vært kjent under navnet Skultrøa.

Jelleinvollen (J8)

Tidligere sæter til Jelleintrøa. Vollen er grodd igjen, men er du heldig finner du rester av den.

Kastberga / Kastvollan (K-L9)

Navnet Kastvollan / Kastberga er knyttet til troen på troll, tusser og overnaturlige vesener. På vanskelige og uoversiktlige strekninger måtte vandrere, deriblant pilegrimmer, kaste en stein, pinne eller en pinne for å varsle om at de var på veg, så de ikke ble overrasket.

I 1975 bygget sivilforsvaret et fjellanlegg her med tilfluktsrom med over 1000 sengeplasser.

Klefstadmyra (D5)

Her er ble det tatt torv så sent som på slutten av 1960-tallet, kanskje inn på 1970-tallet. En torvbu i forbindelse med virksomheten sto til 2013.

Kleiva

Se Gråkallen Skisenter.

Kleivplassen v/ Bergskleiva (I3)

Bergskleiva ved Berg er kjent fra 1800-tallet og er fortsatt inntakt på flybilder fra 1947. I 1957 er det bare ruiner igjen.

Kleivplassen v/Skogstad (L4)

Plassen ved Skogstad er kjent fra 1700-tallet og har vært bebodd inn på 1900-tallet. I dag bare ruiner igjen.

Klemetsaunet (A6)

Gården er kjent fra 1600-tallet, og navnet stammer sannsynlig fra rådmann Clemens Jonsen som bygde hus der i 1625. På 1990-tallet ble det bygget en kolonihage på gården.

Kløverhytta (I8)

KFUM speiderhytte bygget i 1963. Da KFUM og KFUK fusjonerte i 2003, er nå hytta i bruk av den fusjonerte speidergruppa.

Kortbølgen (G3)

Radiostasjon som skal ha vært brukt av norske radioagenter under den andre verdenskrig. Stasjonen skal ha blitt peilet av tyskerne i 1942 eller 1943, men agentene kom seg unna. På stedet står det i dag et skilt og en kaffekjel.

Kvistingen (F4)

Navnet kommer sannsynligvis av ordet "kvistet" da vannet har hatt en oppsplittet sørende. Oppdemming ble først utført rundt 1730 i forbindelse med mølledriften ved Marka.

I 1942 ble det lagt et trerør fra vannet forbi Vintervannet til Ilvassdraget nedenfor kumlokket. Vannledningen ble brukt frem til 1960-tallet og er synlig på gamle flybilder.

Lagmannsætra (G7)

Er en av de gamle tradisjonsrike plassene som er omtalt så tidlig som i 1620. Navnet stammer imidlertid fra tidlig 1700-tall da lagmann Peter Drejer brukte stedet som sæter under Leangen. Sætringen opphørte i 1895 da kommunen overtok plassen og brukte den som hvileplass / bolig for skogsarbeiderne i marka. Plassen var bebodd helt frem til 1950-årene.

I perioden 1990-2009 ble stedet disponert av Markatrimmen for blinde og svaksynte, og deretter av Trondhjems jeger og fiskeforening. I 2010 brant imidlertid bygningen ned, og i dag er det bare en rasteplass med benkebord og informasjonstavle på stedet.

Lavollen (D9)

Sæter under Lade gård fra 1500-tallet. Sætra ble festet bort i 1743, og bygningene som står på Lavollen i dag ble reist den gang. Men siden har stedet vært brukt som landsted og gård. Gården var bebodd til 1982 da kommunen overtok og restaurerte gården. I låven er det åpnet servering og stedet er populært blant barnefamilier med sin nærhet til Tusseløypa.

Leinsætervollen (J7)

Sætra tilhørte gården Leinum på Leinstrand. Det er fortsatt fritidsbebyggelse på sætra men selve vollen er grodd igjen.

Lian (F9)

Opprinnelig en gård tidligst nevnt på 1600-tallet. I 1917 ble gården solgt til Gråkallbanen A/S. Målet var å gjøre Lian til et populært utfartsområde noe de lyktes med.

For å ytterligere øke besøket ble Gråkallbanen i 1933 forlenget til Lian og hovedbygningen bygget om til restuarant. Ved siden av restauranten ble det anlagt en flombelyst hoppbakke og på Lianvatnet ble det anlagt skøytebane vinterstid, og det ble sågar arrangert hesteveddeløp og bilrace på isen. Gråkallbanen solgte restauranten i 1955 og den har siden vært i privat eie.

I dag er det en populær badeplass ved vatnet og stedet er et fint utgangspunkt for skiturere i marka.

Lindboeløypa (H5)

Den tøffe skiløypa ble anlagt av Trondhjems Skiklub i 1918 og er oppkalt etter overrettsakfører Ørnulf Lindboe som hadde hytte ved den nedre enden av løypa.

Skogforvaltningen på Byneset hadde protestert mot løypa, men Lindboe hjalp til med å få tillatelse til å anlegge løypa. Hytta står der fortsatt og er i privat eie.

Lippes arboretum (D9)

På slutten av 1800-tallet var Bymarka for det meste avskoget og overbeite hindret ny tilvekst. Forstmester Johannes Schiøtz og hans assistent

Kristian Elster satte derfor i gang en stor aksjon med replanting av Bymarka. I den forbindelse ble det introdusert mange nye trearter i marka.

I forlengelsen av dette etablerte skogsjef Fredrik von der Lippe et arboretum i 1961 for å teste ut ulike treslag og hvordan de trivdes på disse breddegrader. Det ble plantet mer enn 2000 trær av 38 ulike arter.

Lyngbråten (G8)

Hytta ble først bygget i 1920-åra, men brant ned året etter der en person omkom. Hytta ble bygget opp igjen og drives i dag av ungdomsorganisasjonen Juvente. Hytta har 34 sengeplasser og kan leies.

Marenstu (C3)

Marenstua ble ryddet rundt 1930, og navnet stammer fra Maren Ingebrigtsdatter Brå som bodde her først sammen med sin mann. Huset er fortsatt velholdt, og brukes i dag som fritidsbolig.

Marka, Møllemarka (H5)

Opprinnelig har nok Marka vært brukt som sæter, men har kanskje allerede på slutten av 1500-tallet vært brukt som gård. På det meste har det vært sju bygninger på gården.

I bekken nedenfor Skjelbreia ligger ruiner av 2 store kornmøller som ble etablert i 1870-årene. Møllene lå strategisk plassert ved den gamle ferdsselsåren gjennom Bergskaret. Mølledriften pågikk fram til ca. 1900 da virksomhetene ble flyttet til Leirelva nedenfor Leirsjøen.

I dag er det bare tre bygninger igjen som er restaurert og vedlikeholdes av Byåsen historielag. Låven ble i sin tid flyttet til Stykket, men ble til slutt revet i mangel på vedlikehold.

Møllemarka

Se Marka.

Måneskinnsløypa (E8-9)

Skiløypa ble ryddet i 1916. Opprinnelig har denne startet ved Teisendammen og opp forbi Storsvingen til den treffer skiløypa fra Ferista. I dag brukt om strekningen fra Tunga og opp til Storsvingen.

Nordrenna (D7)

Gammel skiløype av det tøffe slaget som går mellom Skistua og Tømmerdalstorget. Kjøres av og til med scooter, men ellers bare en opptråkka løype vinterstid nå for tiden.

Nygaardsvollheimen (J10)

Forsamlingslokalet ble bygget i 1959 og delvis finansiert fra Johan Nygaardsvoll sitt minnefond. Lokalet eies i dag av Elektroarbeidernes Fagforening i Trøndelag (EFT) som kjøpte eiendommen i 1986.

Olaf Grilstad, bauta (E6)

Ski- og friluftspioner i Bymarka. Oppsatt 1957 av Kameratklubben 12 i Trondhjems Skiklub.

Oscarsgruva (D5)

Gruva har gjennom årene hatt mange navn, men i 1883 kalte Hasselbom den for "Oscarsgruva". Den har sannsynligvis vært i drift i andre halvdel av 1800-tallet. I gruva finnes hovedsaklig kobberkis, magnetkis, svovelkis og litt sinkblende. Litt lenger nord og mot sør finnes noen mindre gruver.

Paulinaplassen (I2)

Boplassen het opprinnelig Bergstrøa, men er nå oppkalt etter Paulina Andersdatter Opland som bodde på plassen til sin død i 1917.

Petronellaplassen

Boplass opprinnelig kjent under navnet Reksteret. Nøyaktig plassering er usikker, og plassen er derfor ikke markert i kartet. Plassen lå under Bergsaunet og skal ha ligget høyt oppover mot Bergskaret.

Polithytta (G8)

Forsamlingslokalet ble bygget i 1934 og var opprinnelig eid av Trondheim Politilag, senere disponert av Politiets IL. Hytte ble solgt i 2011 til privat eier, men kan fortsatt leies til arrangementer.

Prestesætra (H4)

Tilhørte opprinnelig gården Oppland på Byneset, og deler av denne gården ble etterhvert kirkegods slik at presten på Byneset kunne bruke